

YAŞAM BOYU ÖĞRENME PERSPEKTİFİNDE İSTANBUL' DAKİ HALK KÜTÜPHANELERİNDE 2011 YILININ İLK ALTI AYINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ahmet ALTAY*

Ufuk MAZLUM*

Özet

Yaşam boyu öğrenme; resmi ya da gayri resmi olarak, bireysel ya da toplumsal açıdan bilgi ve beceri geliştirmek amaçlı yaşam boyu geliştirilen öğrenme etkinliklerinin tamamı olarak tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı gibi yaşam boyu öğrenme sürecinde “bilgi” son derece önemli bir unsurdur. Bu bağlamda genelde kütüphanelerin özelde ise halk ve çocuk kütüphanelerinin yaşam boyu öğrenme sürecinde son derece stratejik işleve sahip kuruluşlar olduğu bir gerçektir. Eğitim anlayışındaki yaşanan değişimlerle beraber kütüphaneler, kitap okumak ya da ders çalışmak amaçlı olarak gidilen mekânların ötesinde bilgi okuryazarlığı başta olmak üzere tüm yaşam boyu öğrenme becerilerinin kazanılmasına yönelik hizmetlerin verildiği eğitim ve kültür kurumları halini almaktadır. Halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinlikleri bu çerçevede değerlendirmek mümkündür.

Bu çalışmada yaşam boyu öğrenme kavramı hakkında genel bilgiler verilerek, “Yaşam Boyu Öğrenme” yaklaşımı çerçevesinde İstanbul'daki halk kütüphanelerinde 2011 yılının ilk altı ayında gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin bir değerlendirilmesi yapılacaktır

Anahtar Kelimeler: Halk Kütüphaneleri, Sosyal ve Kültürel Etkinlikler, Yaşam boyu Öğrenme

THE EVALUATION OF THE SOCIAL AND CULTURAL ACTIVITIES THAT CARRIED OUT IN THE PUBLIC LIBRARIES IN İSTANBUL ON THE BASIS OF THE LIFE LONG LEARNING PERSPECTIVE IN THE FIRST SIX MONTHS OF 2011

Abstract

The life long learning can be defined as the whole learning activities developed for life long with the aim of developing information and skill in terms of individual or communal whether it is official or unofficial. As it can be seen from the definition that ‘information’ is an important element in the process of life long learning. In this context, it is a fact that ,in general the libraries, however in particular public and children’s libraries have a strategical function in the process of life long learning. With the changes in the perception of education, beyond being the places for the purpose of studying or reading books; the libraries have begun to turn out to be educational and cultural institutions that aim to give services about the acquisition of life-long learning skills especially, information literacy. It is possible to evaluate the social and cultural activities carried out in the public libraries in this context.

* Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar MYO Öğretim Görevlisi el-mek: ahmet.altay@kirkklareli.edu.tr

* İBB Atatürk Kitaplığı

This study aims to make an evaluation of the social and cultural activities that carried out in the public libraries in İstanbul on the basis of ‘‘ Life Long Learning ‘‘ perspective in the first six months of 2011 by providing general information about the concept of lifelong learning.

Key Words: Public Libraries, Social and Cultural Activities, Life Long Learning

1. GİRİŞ

Öğrenme insanın doğumuyla başlayan ve hayatı boyunca devam eden önemli faaliyetlerinden birisidir. İnsanlar öğrenme yoluyla kendini geliştirir ve hayatına bir yön çizer. İnsanların yaşadığı toplumda saygın bir statü kazanması da öğrenme ile doğrudan ilişkilidir.

Öğrenme her yerde her zaman gerçekleşebilir. Okulda sınıf ortamında olabileceği gibi evde, sokakta, iş yerinde, yolculukta, bahçede, bir spor tesisi veya bir dinlenme merkezi gibi sosyal ortamlarda da olabilir. Ancak öğrenme türlerinin bazıları önceden düzenlenmiş ortamlarda planlı, programlı, organize ve öğrenici tarafından istenerek gerçekleşir. Bazıları da kişinin bulunduğu herhangi bir ortamda farkına varmadan olayları veya nesnelere bakarak, duyarak, dokunarak ayrıca hissederek ve yaşayarak bir bakış açısı veya bilgi edinmesiyle gerçekleşir.(T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, 2009, s5.)

Bilgi toplumunda eğitimde beceri düzeyinin yükselmesi, bireyin kendini yetiştirme, geliştirmesi ve bireysel yeteneklerini sonuna kadar kullanması ön plana çıkacaktır. Bu bağlamda bireyin bilgiye odaklı bir yaşamı öğrenme, analitik düşünme, sentez yapabilme, sorunları çözme ve etkili iletişim kurma gibi becerilere sahip olması beklenmektedir. Hızla artıp zenginleşen bilgi karşısında her şeyi bilmek yerine; hangi bilgiyi nereden ve nasıl elde edeceğini bilen seçici davranan, yani öğrenmeyi öğrenen bireye gereksinim duyulacaktır. Öğrenmeyi öğrenmek öğrenmenin iç yüzünü anlamaktır. Öğrenmeyi öğrenmek yeni düşünce biçimleri oluşturmak ve davranışları değiştirmekle mümkündür. Sanayi toplumunda belirli bir bilgi stokuna erişmiş bireyler öğrenmiş olarak görülürken bilgi toplumunda bilgiyi elde etme yollarını bilen bireyler öğrenmiş olarak görülecektir. Dolayısıyla bilgi toplumunda bilgi toplumunda eğitimli insan ‘‘bilgi küpü’’ olan değil, öğrenmeyi öğrenen insan olacaktır. (Balay, 2004.s.67)

Bilgi toplumuna geçişle birlikte yaşanan değişimlerle beraber ‘‘Yaşam Boyu Öğrenme’’ kavramı stratejik bir önem kazanmış ve bu değişimle birlikte kütüphaneler, özellikle de halk kütüphanesi hizmeti veren kütüphaneler, kitap okumak ya da ders çalışmak amaçlı olarak gidilen mekânların ötesinde bilgi okuryazarlığı başta olmak üzere tüm yaşam boyu öğrenme becerilerinin kazanılmasına yönelik hizmetlerin verildiği eğitim ve kültür kurumları haline almışlardır.

Bu bildiriye nüfusu, tarihi, ekonomik ve sosyal potansiyeli, kültürel birikimi ile Türkiye'nin en büyük şehri olan kültür başkenti İstanbul'da hizmet veren Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı halk kütüphanelerinde 2011 yılının ilk altı ayında gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin ‘‘Yaşam Boyu Öğrenme’’ kavramı çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada ilk olarak ‘‘Yaşam Boyu Öğrenme’’ kavramı irdelenmekte; ardından halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinlikler üzerine kavramsal bir değerlendirme yapılmaktadır. Çalışmanın son bölümünde ise 2011 yılının ilk

altı ayında İstanbul'da bulunan halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin istatistikî sonuçları ortaya konularak ortaya çıkan veriler üzerine çıkarımlarda ve önerilerde bulunmaktadır.

2. YAŞAM BOYU ÖĞRENME

Yaşam boyu öğrenme kavramı çoğunlukla “yaşam boyu eğitim”, “ileri eğitim”, “sürekli eğitim”, yetişkin eğitimi”, “liberal eğitim”, “sürekli mesleki eğitim” ve “meslekte eğitim” gibi kavramlarla yakın ya da eş anlamlı kullanılmaktadır. (Aspin ve Chapman, 2000; Kogan, 2000:344; Rausch, 2003:518; Titmus, 1999:344; Wain, 1989'dan aktaran Beycioğlu ve Konan, 2008, 371) En genel anlamıyla yaşam boyu öğrenme; resmi bir özellik taşıyan ya da taşımayan iş ile ilgili bireysel ya da toplumsal açıdan bilgi ve beceri geliştirme amaçlı yaşam boyu gerçekleştirilen hem bir amaca yönelik, hem de rastgele öğrenme etkinliklerinin tümü (Ersoy ve Yılmaz, 2009,807) olarak tanımlanabilir.

Günümüz bireylerinin değişimleri anında algılayabilmeleri, hak ve sorumluluklarını bilmeleri, bilgiden yararlanabilmeleri örgün ve yaygın eğitim kurumları ve onların ortak çalışmaları ile topluma sunacakları yaşam boyu öğrenme kapsamında düzenlenecek etkinliklerle mümkün olacaktır. (Yılmaz, 2000, s. 34) Bilgi toplumuna geçişle birlikte okullarda kazanılan bilgi ve becerilerin geçerlilik süresi kısalmıştır. Önceleri belirli bir mesleğe sahip olan bireylerin hemen hepsi hayatları boyunca aynı işi aynı bilgi ile sürdürebilirken, bugün bu durumun mümkün olmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda bireyler yaşamları boyunca yeni bilgi ve beceriler kazanmaya ihtiyaç duymaktadırlar. (Demiralay ve Şirin, 90)

Genelde yaşam boyu öğrenme, özelde ise bilgi okuryazarlığı ülkelerin ve milletlerin bilgi toplumuna geçiş sürecinde sahip olmaları gereken temel becerilerdir. Ülkeyi ve milleti meydana getiren insanların zikredilen bu becerileri kazanmasında eğitim ve kültür kurumlarının önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Özellikle de kütüphanelerde her yaş ve sınıftan insana bu becerilerin kazandırılması son derece önemlidir. Bu nedenle bilgi merkezleri ve kütüphanelerin bireylerin yaşamları boyunca karşılaşacakları değişimlerde faydalanacakları bir kurum olarak ve bireylere yaşam boyu becerilerini kazandıracak bir kurum olarak yeniden yapılandırılması zorunludur.

3. HALK KÜTÜPHANELERİNDE SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER

Kütüphaneler özellikle de halk kütüphaneleri hizmet verdiği insanlara bilgi vermek ve onları eğitmekle sorumlu olan kuruluşlardır. Halk kütüphaneleri; cins, yaş, ırk, milliyet, din, dil, eğitim, kültür, sosyoekonomik düzey ve politik görüş farkı gözetmeden, her tür kütüphane materyali ve çeşitli iletişim yolları aracılığıyla kültür ürünlerini ve bilgiyi insanlığın hizmetine ücretsiz sunarak, onlara ömür boyu eğitim ve boş zamanları değerlendirme olanağını veren, toplumla bütünleşip, sağlıklı kamuoyunun ulaşmasına olanak sağlayan, toplumun ekonomik, sosyal, eğitsel, kültürel ve teknik kalkınmasının gerçekleştirilmesini etkileyen demokratik kuruluşlardır (Sağlamtunç,1994, s. 149).

UNESCO Halk Kütüphanesi Bildirgesi'ne göre, bilgiye yerel geçiş kapısı olan halk kütüphanesi, yaşam boyu öğrenme, bağımsız karar verme ile bireylerin ve toplumsal grupların gelişmesi için temel ortam sağlayan bir kurumdur. Aynı Bildirge'de (UNESCO, 1995, S.144-145'den aktaran Ersoy ve Yılmaz, 2009, 809) halk kütüphanesinin görevleri; okuma alışkanlığı ve eğitimi destekleme, kişisel gelişim için fırsatlar sağlama, kültürlerarası

diyalogu geliştirme, bilgi ve bilgisayar okuryazarlığı becerilerini geliştirme, bireysel ve kendi kendine eğitimi destekleme olarak sıralanmaktadır. Aslında yaşam boyu öğrenme halk kütüphanelerinin ortaya çıktığı ilk günden bugüne söz konusu olan bir kavramdır. Van Fleet (1995'den aktaran Ersoy ve Yılmaz, 2009, 809) halk kütüphanelerini; yaşam boyu öğrenme için hiçbir ayırım gözetmeden toplumun her kesimine hizmet verecek öncelikli kurumlar olarak kurulmuş ve halen bu amaçla varlıklarını devam ettiren kurumlar olarak ifade etmektedir. Önemli yerel öğrenme merkezleri olan halk kütüphaneleri bağımsız öğrenme becerilerini geliştirmeleri konusunda da bireylere olanaklar yaratır ve destek olurlar. (Ersoy ve Yılmaz, 2009, 809)

Halk kütüphanelerinin yukarıda belirtilen özelliklerde hizmet verebilmesi ancak onların hizmet vereceği insanlarla yani halkla bütünleşmesiyle sağlanabilir. Halkla ona hizmet veren halk kütüphaneleri arasında karşılıklı yarar, halkın ilgisinin kazanılması, kazanılan ilginin değerlendirilmesi ve kitlenin etkilenmesine dayanan tüm sistematik çalışmalar bu kütüphanelerdeki halkla ilişkileri oluşturmaktadır (Fındık, 1985, s.17). Halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinlikler, bu kurumlardaki halkla ilişkiler ve tanıtım hizmetlerinin en önemli öğelerindedir.

Halk kütüphanelerinin sosyal ve kültürel hizmet verme gereklilikleri, onların kültür işlevi ve kurum olarak da kültür merkezi niteliğine sahip olmalarından kaynaklanır. Bu durum IFLA'nın 1986 yılındaki bildirisinde "Halk kütüphaneleri, içinde bulunduğu toplumun en önemli kültürel ve sosyal merkezlerinden birisidir." şeklinde ifade edilmektedir.

Halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin temel amaçları ise şöyle sıralanabilir:

- İçinde bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel kalkınmasına yardımcı olmak.
- Değişik sınıf, yaş ve gruplarından insanları kütüphaneye çekmek.
- Halkın okuma ve araştırma alışkanlığı kazanmasını sağlamak.
- Kütüphaneyi sosyal ve kültürel cazibe merkezi haline getirmek.
- Kütüphanenin isminin ve faaliyetlerinin geniş halk kesimlerince tanınmasını sağlamak.
- Kütüphanenin saygınlığını ve popülaritesini arttırmak.

Türkiye'de halk ve çocuk kütüphanelerine yönelik olarak çıkartılan "Kütüphanelerde Eğitici ve Kültürel Faaliyetler Yönetmeliği" halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel hizmetlerin genel çerçevesini çizmekte ve bu hizmet türü içinde yer alan çeşitli etkinlikleri sıralamaktadır. Yönetmelikte başka kamu kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin çeşitli eğitici ve kültürel faaliyetleri için halk ve çocuk kütüphanelerinden yararlanabilmelerinin kapsamı ve sınırları da belirlenmiştir. Yine bu yönetmelik ile gerçekleştirilen sosyal ve kültürel hizmetlerin verimli bir şekilde yürütülebilmesi için il içindeki kütüphaneler arası işbirlikleri ve yardımlaşmanın gerekliliği vurgulanmış ve bu işbirliği ve yardımlaşmanın koordinasyon görevi de il halk kütüphanelerine verilmiştir.

Ülkemizde halk ve çocuk kütüphanelerinde açikoturum, açılış, çalıştay, forum, gezi, gösteri, imza günü, kampanya, kermes, kitap fuarı, kitap okuma saati, konferans, kongre, konser, kurs, kurultay, kütüphane tanıtımı, masal okuma saati, müzik, ödül, panel, satranç turnuvası, seminer, sempozyum, sergi, slayt gösterisi, söyleşi, şenlik, şiir dinletisi, şura tiyatrosu, toplantı, tören, turnuva, video gösterimi, yarışma vb. sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlenmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel

Müdürlüğü'ne bağlı kütüphanelerde yapılan sosyal ve kültürel faaliyetler 2002 yılından itibaren bir kültürel etkinlik otomasyon programına kaydedilmektedir. Bu programdaki veriler ülkemizdeki halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen etkinliklerin değerlendirilmesinde en önemli bilgi kaynaklarıdır.

Çalışmamızda halk kütüphanelerinde yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler bu kütüphanelerde yaşam boyu öğrenme faaliyetleri için etkili koşulların oluşması için olmazsa olmaz hizmetler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu hizmetleri Yalvaç (2003), öğrenme ve eğitime yardım eden destekleyici ve yaratıcı ortamlar, yeterli çalışma yerleri, tarafsız ve yardımsever personel, herçeşit e-faaliyete aktif katılım için erişim noktaları, Bilgi Toplumu Teknolojileri kullanımında eğitim ve destek, bilginin düzenlenmesi ve değerlendirilmesi, fiziksel ve sanal bilgi ortamlarına ve öğrenme kaynaklarına serbest erişim olarak sıralamaktadır. Halk kütüphaneleri bu hizmetler çerçevesinde gerçekleştirilecekleri sosyal ve kültürel faaliyetlerle kullanıcılarının yaşam boyu öğrenme süreçlerinde önemli bir yere sahip olacaklardır. Bu nedenle gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerde bu hizmetlerin kıstas alınması halk kütüphanesi hizmeti veren kütüphaneler açısından zorunluluk olmalıdır.

4. İSTANBUL'DAKİ HALK KÜTÜPHANELERİNDE 2011 YILININ İLK ALTI AYINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN SOSYAL VE KÜLTÜREL FAALİYETLER

İstanbul, Türkiye'nin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan en önemli şehridir. 13,8 milyonluk nüfusuyla Türkiye'nin en kalabalık şehri olan İstanbul, belediye sınırları göz önüne alındığında Avrupa'nın 10. ,dünyanın ise 35. büyük şehridir. Türkiye'deki vergi gelirlerinin %43,4'ü İstanbul'dadır. Türkiye nüfusunun %18'i İstanbul'da yaşamaktadır. (<http://www.ibb.gov.tr/>)

Nüfusu, tarihi, ekonomik ve sosyal potansiyeli, kültürel birikimi ile Türkiye'nin en büyük şehri olan kültür başkenti İstanbul'da halk kütüphaneleri ve halk kütüphanesi hizmetlerinin yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. Nüfusu yüz binlerle hatta milyonlarla ifade edilen birçok ilçesinde halk kütüphanesi bulunmayan İstanbul'un, halk kütüphanesi bulunan ilçelerinde de halk kütüphaneciliği hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürüldüğü söylenemez. Zira buralardaki halk kütüphanelerinin çoğu nitelik ve nicelik olarak yetersiz durumdadır.

Asıl konumuz olan sosyal ve kültürel etkinliklere bakacak olursak; çalışmamızda İstanbul'da Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde hizmet vermekte olan halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklere ait kullanılan veriler Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü'nün "Kültürel Etkinlik Otomasyon Programı"ndan sağlanmıştır. Bunun yanı sıra gerçekleştirilen etkinliklerin ayrıntılarına yönelik olarak kütüphane yöneticileri ve kütüphanecilerle görüşmelerde bulunulmuştur.

2011 yılının ilk altı ayında İstanbul'daki halk kütüphanelerinde yapılan etkinliklerin sayısı, etkinliklere katılım ve türlerine göre etkinlik sayısı istatistikleri şu şekildedir:

Tablo 1: 2011 Yılı'nın İlk Altı Ayında İstanbul'daki Halk Kütüphanelerinin Etkinlik Sayısı ve Bu Etkinliklere Katılım

Kütüphane Adı	Etkinlik Sayısı	Katılım		
		Yetişkin	Çocuk	Toplam
Orhan Kemal İl Halk Kütüp. Müd.	41	1233	1224	2457
Bakırköy R.I. İlçe Halk Kütüp. Müd.	10	773	300	1073
Kartal İlçe Halk Kütüp. Müd.	7	1769	1180	2949
Mimar Sinan Halk Küt. Mem.	5	34	194	228
Maltepe İlçe Halk Küt. Mem.	4	33	109	142
Kartal 17 Nisan Halk Kütüphanesi M.	3	319	278	597
Gaziosmanpaşa İlçe Halk Küt. Müd.	1	15	60	75
Kadıköy A.B. İlçe Halk Kütüp. Müd.	1	16	100	116
Adalar-Büyükkada Halk Kütüphanesi	1	276	32	308
TOPLAM	73	4468	3477	7945

Tablodan da anlaşılacağı üzere; İstanbul'daki 33 halk kütüphanesinden sadece dokuzunda sosyal ve kültürel faaliyet gerçekleştirilmiştir. Dokuz kütüphanede gerçekleştirilen 73 etkinliğe 7945 kişi katılmıştır. Sosyal ve kültürel etkinliklere beklenenin aksine yetişkinlerin çocuklara göre daha çok katılması dikkat çekici bir durumdur. İstanbul'daki halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerde İstanbul Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü ilk sırada yer almaktadır. Gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerin yarısından fazlası İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Ayrıca müdürlük statüsündeki kütüphanelerin daha fazla etkinlik gözlenmektedir. Bu durum müdürlük statüsündeki kütüphanelerin fiziksel, mali ve insan kaynakları açısından memurluk statüsündeki kütüphanelere göre daha iyi durumda olmalarıyla açıklanabilir.

Tablo 2: 2011 Yılı'nın İlk Altı Ayında İstanbul'daki Halk Kütüphanelerinde Gerçekleştirilen Etkinliklerin Türlerine Göre Dağılımı ve Türlerine Göre Katılım

Etkinlik Türü	Sayısı	Katılım		
		Yetişkin	Çocuk	Toplam
Bilgilendirme	3	24	82	106
İmza Günü	1	160	-	160
Konferans	17	1600	610	2210
Kurs	1	50	-	50
Kütüphane Tanıtımı	30	137	1299	1436
Panel	1	70	-	70
Sergi	13	2214	1004	3218
Söyleşi	3	21	280	301
Tören	1	73	48	121
Yarışma	1	35	54	89
Diğer	2	84	100	184
Toplam	80	4468	3477	7945

Kütüphanelerde gerçekleştirilen etkinlik türlerine bakılacak olursa; 30 etkinlikle “kütüphane tanıtımı” en çok rağbet edilen faaliyet türü olarak görülmektedir. Bunun yanı sıra kütüphanelerde gerçekleştirilen “sergi”lerin en çok katılımın sağlandığı etkinlikler olduğu gözlenmektedir. Yaşam boyu öğrenme çerçevesinden bakıldığında ise; konferans ve söyleşi türündeki faaliyetlerin diğer yaşam boyu öğrenmeye yönelik etkinliklere göre daha fazla gerçekleştirildiği ve bu etkinliklere yoğun bir katılımın olduğunu söylemek mümkündür. Ancak kütüphanelerde kullanıcı eğitimine yönelik kursların yetersiz olduğu açıktır. 2011 yılının ilk altı ayında İstanbul’daki halk kütüphanelerinde açılan tek kurs Bakırköy Rıfat Ilgaz İlçe Halk Kütüphanesi Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen “Görme Engellilere Yönelik Bilgisayar Kursu”dur. Tablodan kütüphanelerin çalışanlarına yönelik olarak eğitici ve geliştirici kurs, seminer vb. etkinlikler düzenlemedikleri de anlaşılmaktadır. Bir diğer konu da gerçekleştirilen etkinliklerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının yetersiz olmasıdır. Gerçekleştirilen bilgisayar kursu etkinliği dışında bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmadığı gözlenmektedir. Ayrıca kullanıcıların bilgi ve bilgisayar okuryazarlığını geliştirmeye yönelik bir faaliyetin de bulunmadığını söylemek mümkündür.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal ve kültürel etkinlikler, kütüphanelerin halkla bütünleşmesini sağlayan, kütüphane ile halk arasında köprü vazifesi gören ve daha da önemlisi hizmet verdiği insanlara “yaşam boyu öğrenme” yetisi kazandıran faaliyetlerdir. Bu etkinlikler kütüphanelerin bir nevi vitrinidir. Bu bağlamda sosyal ve kültürel faaliyetlerde ön sırada yer alan kütüphanelerin, kullanım, üyelik, ödünç verme gibi alanlarda da en ön sıralarda yer alması tesadüf değildir.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan verilere bakıldığında; 2011 yılında İstanbul’daki halk kütüphanelerinde gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin yetersiz olduğunu söylemek mümkündür. İstanbul’da Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde faal olarak hizmet vermekte olan 33 halk ve çocuk kütüphanesinden sadece 9’u sosyal ve kültürel etkinlik bildiriminde bulunmuştur. Belediye kütüphanelerinde de durum pek farklı değildir.

Gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerin yetersiz olmasının sebepleri altı başlık altında ele alınabilir. Bunlar:

- Maddi Kaynaklı Sebepler
- Personel Kaynaklı Sebepler
- Ödül ve Liyakat Mekanizmasının İşlememesinden Kaynaklanan Sebepler
- Mekânsal Sebepler
- Katılım ve Katılımcıdan Kaynaklanan Sebepler
- Materyal Eksikliğinden Kaynaklanan Sebepler
- İşbirliği ve Koordinasyon Eksikliğinden Kaynaklanan Sebepler’ dir.

Gerçekleştirilen etkinliklerin “yaşam boyu öğrenme” kavramı çerçevesinde bir değerlendirmesinin yapılması gerekirse; İstanbul’daki halk kütüphanelerinde “konferans, söyleşi” gibi kullanıcıların yaşam boyu öğrenme yetisini geliştirecek sosyal ve kültürel faaliyetlerin daha fazla gerçekleştirildiği ve bu etkinliklere yoğun bir katılımın olduğu gözlenmektedir. Ancak kütüphane kullanıcılarının (hatta kütüphane çalışanlarının) yaşam boyu öğrenme sürecine yönelik önemli katkı sağlayacak olan “kurs”, “seminer”, “panel”, “sempozyum” vb. etkinliklerin yeterince gerçekleştirilmediği hatta hiç gerçekleştirilmediği görülmektedir. Yapılan faaliyetlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yeterli desteğin

alınmadığı da bir başka önemli husustur. Ayrıca bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar okuryazarlığına yönelik faaliyetlerin de bulunmaması halk kütüphanelerindeki sosyal ve kültürel faaliyetler açısından önemli bir eksikliklerdir.

Ulaşılan sonuçlar neticesinde konuyla ilgili olarak şu öneriler geliştirilmiştir.

- Yaşam boyu öğrenmeyi öğreten ve destekleyen kurumların başında kütüphanelerin, özellikle de ismi ne olursa olsun halk kütüphanesi hizmeti veren kütüphanelerin geldiği gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerle bireylere ve topluma öğretilmelidir.
- Gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetler teknolojik gelişmelerin sağladığı zengin imkanlarla desteklenmelidir.
- Gerçekleştirilecek etkinliklerde diğer kamu kuruluşları, sivil toplum örgütleri, dernekler ve vakıflarla işbirliği imkânı aranmalıdır.
- İl halk kütüphanesinin yada TKD İstanbul Şubesi'nin önderliğinde halk kütüphaneleri arasında gerçekleştirilen sosyal ve kültürel faaliyetlerin koordinasyonunu sağlayacak bir çalışma grubu oluşturulmalıdır. Hatta oluşturulan bu çalışma grubu aracılığıyla sosyal ve kültürel faaliyetler gerçekleştiren kurumlar onure edilmeli ödüllendirilmelidir.

Son olarak; kütüphaneciler ve kütüphane çalışanları; Hizmet verdikleri kütüphanenin sadece ders çalışıp ödev hazırlanan bir yer olmadığını, “yaşam boyu öğrenme” sürecinde olmazsa olmaz bir eğitim-kültür kurumu olduğunu kanıtlamak istiyorlarsa; insanların kütüphanelere ve mesleklerine bakışını değiştirmek istiyorlarsa; kurumlarının ve mesleklerinin saygınlığını ve popülaritesini arttırmak istiyorlarsa; tüm olumsuzluklara ve imkânsızlıklara rağmen sosyal ve kültürel etkinlikler için daha fazla emek ve çaba harcamalıdır. Harcanan emek ve çaba kesinlikle boşa gitmeyecek; gerek kişisel, gerek kurumsal, gerekse de mesleki olarak er ya da geç emeklerin karşılığı geriye dönecektir.

KAYNAKÇA

Balay, R.(2004) Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 37(2);ss.61-82.

Beycioğlu, Kadir ve Necdet Konan. (2008) Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Eğitim Politikaları, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7, (24), .ss.369-382.

Demiralay, Raziye ve Şirin Karadeniz, (2009). İlköğretimde Yaşam Boyu Öğrenme İçin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesi, Cypriot Journal of Educational Sciences. Ss.89-119.

Ersoy, Aynur ve Bülent Yılmaz. (2009) Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye’de Halk Kütüphaneleri, Türk Kütüphaneciliği, 23,(4), ss. 803-834.

Fındık, E.(1985). Türkiye’deki halk Kütüphanelerinde Halkla İlişkiler, Hacettepe Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

<http://www.ibb.gov.tr/>

<http://www.earsiv.net/kufa/duyuru.php>

Önal, İ. (2010). Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi. Bilgi Dünyası, 11 (1), ss. 101-121.

Sağlamtunç, T. (1994) Çağdaş Kütüphanecilik ve Düşünce Özgürlüğü Üzerine..., Yapı Tasarım Üretim, İstanbul.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi.

<http://mesbil.meb.gov.tr/genel/hayat%20boyu%20%C3%B6%C4%9Frenme%20dokuman.pdf>

Yalvaç,M. (2003). Yaşam Boyu Öğrenim ve Halk Kütüphaneleri, (Haz.) B.Yılmaz, Bilgi Toplumuna Doğru Halk Kütüphaneleri: Pulman-XT Türkiye Ulusal Toplantısı Sonuç Raporu, 16-19 Kasım 2002, Mülli Kütüphane, Ankara, ss. 38-45, ANKOS, TKD.

Yılmaz, B. (2000). Bilgi Çağında Kütüphanelerin Eğitimdeki Yeri ve Önemi. Çağdaş Eğitim, 269, ss. 31-39.

Yılmaz M. (2009). Öğrenme ve Bilgi İlişkisi, GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29 (1), ss.173-191